

Кохалик Христина Миронівна

*кандидат наук з державного управління, старший викладач
кафедри української та іноземних мов*

*Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України*

ORCID: 0000-0002-3849-7054

e-mail: tina.kokhalyk@gmail.com

**ЕТИЧНІ КОДЕКСИ МІСЬКИХ РАД ЯК ВАЖЛИВІ ЗАСОБИ
РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБОВОЇ ПОВЕДІНКИ ДЕПУТАТІВ
ТА ПОСАДОВЦІВ**

Виокремлено основні відмінності кодексів поведінки та етики. На основі аналізу змісту та структури окремих кодексів етики депутатів та етичної поведінки посадовців, ухвалених міськими радами, виявлено їх переваги та недоліки. Наголошено на потребі удосконалення порядку розгляду повідомлень про порушення депутатами та посадовцями норм поведінки і акцентовано на необхідності запобігання проявам неетичної поведінки шляхом організації регулярних тренінгів на етичну тематику, спрямованих на формування очікуваних стандартів поведінки.

Ключові слова: кодекс етики; кодекс поведінки; міська рада; правила поведінки депутатів; етична поведінка посадовців; порушення норм кодексу.

Постановка проблеми. Посадові особи органу місцевого самоврядування зобов'язані дотримуватись етичних принципів, норм та правил службової поведінки, які впливають на формування позитивного іміджу служби в органах місцевого самоврядування. Задля зміцнення авторитету державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, покращення репутації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування Національним агентством з питань державної служби розроблені Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [1]. Згідно із п. 5 розділу II означених правил, державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування під час виконання своїх посадових обов'язків зобов'язані неухильно дотримуватись загальнодержавних етичних норм поведінки, бути доброзичливими та ввічливими, дотримуватись високої культури спілкування (не допускати використання нецензурної лексики, підвищення інтонації), з повагою ставитись до прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, об'єднань громадян, інших юридичних осіб, не проявляти свавілля або байдужість до інших правомірних дій та вимог.

Нині міські ради окремих міст конкретизували етичні норми та правила поведінки депутатів та посадовців у власних етичних кодексах. З огляду на те, що такі кодекси спрямовані впливати на підвищення рівня довіри громадян до органу місцевого самоврядування, забезпечення добросовісного виконання

депутатами та посадовцями службових обов'язків та врегулювання неетичних ситуацій, таких як конфлікт інтересів чи зловживання службовим становищем, важливими є розробка та імплементація етичних кодексів усіма міськими радами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень засвідчив, що питанню етики державних службовців присвячено праці багатьох вітчизняних вчених, серед яких: О. Антонова, Л. Бобко, Б. Сенишин, Т. Сподарик, О. Станасюк, Т. Василевська, О. Дрозд, Н. Сорокіна, Є. Романенко та інші. Професійна етика державних службовців була в центрі уваги таких науковців, як: А. Войтенко, М. Новікова, М. Рудакевич, Н. Пугачова, О. Устименко, В. Якобчук та інші.

На потребі ухвалення загального кодексу етики державних службовців наголошували В. Малімон та Н. Шевченко; до питання формування етичних кодексів у системі державного управління звертались Г. Джумагельдієва, І. Сергієнко, Л. Сергієнко, проте питання створення етичних кодексів в органах місцевого самоврядування залишилось поза увагою науковців.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на нестачу наукових розвідок, присвячених дослідженню етичних кодексів на рівні місцевого самоврядування, метою статті є аналіз структури та змісту кодексів етики депутатів та етичної поведінки посадових осіб, ухвалених міськими радами.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні добре розроблені кодекси поведінки встановлюють необхідні стандарти етичної поведінки публічних службовців. Кодекси поведінки часто ототожнюють із кодексами етики, хоча вони різняться. Кодекси етики декларують фундаментальні етичні принципи поведінки службовця, проте, зазвичай, не визначають детальних правил чи порад щодо застосування цих принципів у практичних ситуаціях. Вони є короткими, складаються з однієї чи двох сторінок. На відміну від кодексів етики, під кодексом поведінки вбачають розширений кодекс етики, який трансформує принципи в практику. Кодекси поведінки не лише окреслюють загальні принципи, але й детальні стандарти поведінки [2].

Одними з перших кращих прикладів створення та впровадження кодексів етики вважають “Кодекс етики, честі, порядності, добросовісного та ефективного врядування Славутицької територіальної громади”, ухвалений у 2017 р. та згодом удосконалений з врахуванням вимог громадськості, а також Кодекс етики, розроблений у громаді Нетечинців Хмельницької області в рамках проекту “Місцеві ініціативи з етичного врядування та прозорості”, реалізованого за підтримки Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи як частини тематичної програми “Зміцнення інституційних рамок для місцевого самоврядування” в рамках Партнерства з ефективного управління 2015 – 2017 рр. у країнах Східного Партнерства між Радою Європи та Європейським Союзом [3].

На сучасному етапі етичні кодекси відрізняються обсягом, якістю та чіткістю. Місцеві ради можуть переглядати власні кодекси поведінки, якщо

помічають, що їх важко застосовувати на практиці, або з метою оновлення на основі запозичення кращого досвіду. Радами можуть деталізуватись питання використання соціальних мереж, відносини між службовцями чи поведінка на засіданнях ради, залежно від власної культури чи специфіки питань [4].

На сьогодні кодекси етики депутатів міських рад набули більшого розповсюдження, аніж кодекси етичної поведінки посадових осіб. Так, кодекси етики депутата/депутатів ухвалені Бердичівською [5], Вінницькою [6], Дніпровською [7], Київською [8], Коломийською [9], Тернопільською [10] міськими радами тощо. Аналізуючи ці кодекси, бачимо, що вони подібні за структурою. На початку кодексів містяться загальні положення та визначені основні етичні принципи, яких депутати повинні дотримуватись у роботі. Так, серед головних принципів, на які депутати повинні зважати при прийнятті рішень, є: народовладдя, законності та верховенства права, гласності, колегіальності депутатів, виборності, демократизму, підзвітності та відповідальності перед територіальною громадою тощо.

В основній частині кодексів етики депутатів містяться положення щодо правил депутатської етики, зокрема правила етики у міській раді, на засіданнях сесій та постійних комісій; відносини з виборцями. Також у більшості кодексів прописані правила поведінки депутатів у відносинах із політичними партіями (у кодексах Бердичівської, Вінницької, Коломийської, Тернопільської міських рад), відносинах із засобами масової інформації (далі – ЗМІ) (у кодексах Вінницької, Київської, Коломийської, Тернопільської міських рад), відносинах з органами, що представляють інші гілки влади (у кодексах Вінницької, Коломийської, Тернопільської міських рад), у міжфракційних відносинах (у кодексах Бердичівської, Вінницької, Коломийської, Тернопільської міських рад), а також правила зустрічі з іноземними громадянами та перебування в інших державах (у кодексах Бердичівської, Вінницької, Коломийської, Тернопільської міських рад), правила поведінки в Інтернеті (у кодексах Бердичівської, Вінницької, Коломийської, Тернопільської міських рад).

Задля запобігання неетичній поведінці депутатів у зазначених вище кодексах визначено норми неприйнятної поведінки. Під час виконання службових обов'язків депутати повинні запобігати проявам корупції та виникненню конфлікту інтересів, не повинні зловживати ресурсами, отримувати подарунки чи вигоди. За винятком кодексу Дніпровської міської ради, наприкінці кодексів містяться положення щодо контролю за дотриманням кодексу етики депутатами. Головним органом у структурі рад, який слідкує за дотриманням депутатами кодексу етики та займається розглядом повідомлень про його порушення, є постійна комісія (різниться за назвою у кодексах), однак сам порядок розгляду повідомлень, строки розгляду та оприлюднення результатів у кодексах не прописані. У випадку виявлення порушень депутатами норм і правил депутатської етики, така комісія може, за результатами розгляду на своєму засіданні, вжити низку заходів, зокрема:

- попередження із занесенням до протоколу засідання (у Бердичівській, Вінницькій, Київській, Коломийській, Тернопільській міських радах);

- рекомендація депутату вжити належних заходів із метою попередження подальших випадків порушень норм і правил депутатської етики (у Київській міській раді);

- інформування про недостойну поведінку депутата та про заходи впливу, яких вжито до нього шляхом розміщення про нього повідомлень у ЗМІ та на офіційному сайті ради (у Бердичівській, Вінницькій, Київській, Коломийській, Тернопільській міських радах);

- надання оцінки дотримання депутатом норм кодексу під час обговорення кандидатур з числа депутатів для призначення їх на керівні посади (у Бердичівській міській раді);

- внесення на розгляд ради пропозицій щодо застосування до депутата, що порушив норми депутатської етики, санкцій у формі позбавлення права виступу на одному пленарному засіданні (у Київській міській раді);

- рекомендація виборцям відкликати депутата (у Бердичівській, Вінницькій міських радах).

Позитивним аспектом кодексів етики депутатів Бердичівської та Вінницької міських рад є те, що в них наведене визначення основних термінів, які вживаються в кодексах, що своєю чергою сприяє правильності їх розуміння.

Серед лідерів із розробки кодексів етичної поведінки посадовців стала Львівська міська рада. Якщо порівняти змістове наповнення Кодексу етичної поведінки посадових осіб та працівників Львівської міської ради [11] із Кодексами Коломийської [12] та Бердичівської [13] міських рад, то зауважимо, що Кодекс етичної поведінки посадових осіб та працівників Львівської міської ради вирізняється чіткістю та конкретикою. Зокрема в ньому детально прописані морально-етичні принципи, стандарти поведінки як працівників, так і керівників під час виконання своїх службових обов'язків, а також у додатку до цього кодексу конкретизовано перелік категорій неприйнятної поведінки, відповідно до сутності порушень (зловживання владою та ресурсами, міжособистісні та професійні порушення).

На сьогодні спостерігаємо вираженіший підхід міських рад до розробки кодексів етичної поведінки. Так, до створення проекту Кодексу етичної поведінки посадових осіб та працівників Львівської міської ради [14] залучались міжнародні та вітчизняні експерти, а в його обговоренні взяли участь посадові особи міської ради, громадськість, бізнес, представники неурядових організацій. Нововведенням кодексу стало право працівників на належні умови праці, вільні від цькування, залякування, погроз, шантажу, фізичного, психологічного, фінансового, бюрократичного, адміністративного тиску. Також у згаданому кодексі прописали право працівників на допущення помилки при виконанні ініціативної дії, яка не дала очікуваного результату внаслідок непередбачених обставин, без покарання та осудження, якщо такі дії не порушують законів України та не завдають істотної

шкоди. Додатково була розроблена та впроваджена система сповіщень для повідомлень про неприйнятну поведінку. Якщо повідомити про неетичну поведінку посадових осіб Бердичівської та Коломийської міських рад можна за допомогою онлайн-форми на сайті рад, то Порядком отримання, реєстрації та розгляду повідомлень про порушення Кодексу етичної поведінки посадових осіб та працівників виконавчих органів Львівської міської ради, її установ, організацій та комунальних підприємств [15] визначено систему сповіщень, яка складається із загальних (особистий прийом громадян, поштові звернення, ЦНАПи) та спеціальних (спеціальна електронна пошта, спеціальна форма на сайті ради, “Скринька довіри”, особисте звернення до сектору з питань доброчесності та запобігання корупції) каналів сповіщень. Також цим порядком визначено послідовність дій при отриманні, реєстрації і розгляді повідомлень про порушення згаданого кодексу, які надходять через систему сповіщень.

Кодексами етичної поведінки посадовців в Україні передбачено, що посадовці та працівники міських рад повинні підвищувати свій професійний та культурний рівень, брати участь у тренінгах та семінарах, а керівники зобов’язані забезпечувати належні умови для їх професійного та особистого вдосконалення. Якщо подивитись на закордонний досвід, то органи місцевого самоврядування надають особливого значення проведенню тренінгів саме з етичних питань. Так, у 2018 р. міжнародна асоціація управління міст ICMA у партнерстві з державним університетом Сакраменто здійснила дослідження сучасного стану етичних стандартів/політик та навчань у місцевому самоврядуванні шляхом проведення опитування серед 838 її членів – управлінців муніципалітетів, округів, рад, спеціальних округів. Як засвідчило дослідження, 78% респондентів підтвердили, що проводять тренінги з етики, 49% опитаних зазначили, що навчання проводиться для усього персоналу та є обов’язковим. Переважно такі тренінги проводяться за рахунок внутрішніх ресурсів. Найчастіше етичними темами тренінгів є конфлікт інтересів, прийом подарунків, використання публічних фінансів. Також дослідження засвідчило, що 63% органів місцевого самоврядування ухвалили власні кодекси етики/поведінки, які порушують такі питання, як прийом подарунків, конфлікт інтересів, використання публічних ресурсів, прийнятна поведінка на робочому місці, праця за сумісництвом, політика користування інтернетом [16].

Важливу роль у зарубіжних країнах відіграють дорадчі органи, які не лише досліджують стан дотримання службовцями етичних стандартів, а й надають поради щодо їх удосконалення, зокрема шляхом внесення змін до кодексів поведінки. Так, Комітет із стандартів публічного життя, який є неміністерським дорадчим органом, що спонсорується Секретаріатом Кабінету Міністрів Англії, досліджує стандарти поведінки усіх, хто займає державні посади, надає рекомендації та може прослідкувати їх виконання. У 2019 р. цей комітет надав органам місцевого самоврядування Англії низку практичних рекомендацій щодо удосконалення кодексів поведінки членів рад різних рівнів, зокрема:

– включати в кодексах положення щодо заборони цькування та утиску, із визначенням цих понять та прикладами поведінки, які підпадають під ці поняття;

– щороку переглядати кодекси поведінки з урахуванням, по можливості, думок громадськості та громадських організацій;

– у випадку ухвалення рішення щодо звинувачення у неприйнятній поведінці, стосовно якої проводитиметься формальне розслідування, повідомлення про таке рішення потрібно якомога швидше опублікувати на веб-сайті, враховуючи стислий виклад фактів, положення кодексу, яких стосується звинувачення, думку незалежної особи, обґрунтування ухвалювача рішення та застосування санкцій;

– на веб-сайті ради повинна бути розміщена вичерпна та доступна інструкція щодо процесу подання скарги, яка підпадає під дію кодексу поведінки, її розгляд, визначені часові рамки розслідування та результати тощо [17].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Етичні кодекси міських рад відіграють роль важливих етичних регуляторів службової поведінки депутатів, посадовців та працівників, визначаючи морально-етичні принципи та цінності, стандарти та правила, дотримання яких є свідченням високого рівня культури та професіоналізму.

Попри те, що невід’ємною складовою етичних кодексів є норми поведінки, яка вважається неприйнятною, порядок розгляду повідомлень про їх порушення є переважно недостатньо прописаним. Вдалим прикладом удосконалення кодексу етичної поведінки посадовців може слугувати затверджений Львівською міською радою Порядок отримання, реєстрації та розгляду повідомлень про порушення кодексу етичної поведінки посадовців.

На сучасному етапі не лише важливо здійснювати контроль за дотриманням депутатами та посадовцями правил етичної поведінки та вчасно реагувати на її порушення, а й необхідно запобігати проявам неетичної поведінки, зокрема шляхом організації регулярних тренінгів на етичну тематику, спрямованих на формування очікуваних стандартів поведінки.

Подальші наукові дослідження стосуватимуться аналізу сутності та особливостей функціонування етичних кодексів державних та муніципальних службовців у зарубіжних країнах.

Список використаної літератури

1. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ національного агентства України з питань державної служби № 158 від 05.08.2016 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> (дата звернення: 15.07.2020).

2. Demmke Ch., Moilanen T. Effectiveness of Good Governance and Ethics in Central Administration: Evaluating Reform Outcomes in the Context of the Financial Crisis // Lang P. GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften. [S. p. : s. n.], 2011. P. 89, 90.

3. Україна: посібник з питань прозорості та громадської участі / Рада Європи. [Б. м. : б. в.], 2017. С. 34.

4. Local Government Ethical Standards: A Review by the Committee on Standards in Public Life. 2019. P. 32. URL : <https://www.gov.uk/government/collections/local-government-ethical-standards> (date of using: 24.07.2020).

5. Кодекс етики та добросесної поведінки депутатів Бердичівської міської ради, затверджений Рішенням міської ради від 18.11.2019 р. URL : <https://berdychiv.com.ua/самоврядування/кодекс-етики-депутатів/> (дата звернення: 05.08.2020).

6. Кодекс етики депутатів Вінницької міської ради, затверджений Рішенням міської ради № 659 від 24.03.2017 р. URL : <https://www.vmr.gov.ua/Lists/CityCouncil/ShowContent.aspx?ID=84> (дата звернення: 05.08.2020).

7. Кодекс етики депутатів Дніпровської міської ради, затверджений Рішенням міської ради № 58/43 від 20.03.2019 р. URL : <https://dniprorada.gov.ua/uk/page/kodeks-etiki-deputativ> (дата звернення: 05.08.2020).

8. Кодекс етики депутата Київської міської ради, затверджений Рішенням міської ради № 11/876 від 22.01.2015 р. URL : [https://kmr.ligazakon.net/document/mr150052\\$2015_01_22](https://kmr.ligazakon.net/document/mr150052$2015_01_22) (дата звернення: 05.08.2020).

9. Кодекс етики депутатів Коломийської міської ради, затверджений Рішенням міської ради №3781-47/2019 від 27.06.2019 р. URL : <http://nbkolrada.gov.ua/dt/155626> (дата звернення: 05.08.2020).

10. Кодекс етики депутатів Тернопільської міської ради, затверджений Рішенням міської ради № 7/31/26 від 19.12.2018 р. URL : <https://ternopilcity.gov.ua/sesiya/trishennyasessii/25546.html> (дата звернення: 05.08.2020).

11. Кодекс етичної поведінки посадових осіб та працівників Львівської міської ради, її виконавчих органів, комунальних підприємств, установ та організацій, затверджений Рішенням виконкому міської ради № 879 від 20.09.2019 р. URL : [https://www8.cityadm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/\(SearchForWeb\)/23DB12A31947EF14C225847B00400689?OpenDocument](https://www8.cityadm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/(SearchForWeb)/23DB12A31947EF14C225847B00400689?OpenDocument) (дата звернення: 12.08.2020).

12. Кодекс етичної поведінки посадових осіб Коломийської міської ради, керівників комунальних підприємств, установ, організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади, затверджений Рішенням виконкому міської ради № 61 від 26.05.2020 р. URL : <http://nbkolrada.gov.ua/dt/222051/> (дата звернення: 12.08.2020).

13. Кодекс етичної поведінки посадових осіб місцевого самоврядування виконавчого комітету Бердичівської міської ради, затверджений Рішенням виконкому міської ради 19.11.2019 р. URL : <https://berdychiv.com.ua/самоврядування/кодекс-етичної-поведінки/> (дата звернення: 12.08.2020).

14. Кодекс етичної поведінки посадових осіб та працівників Львівської міської ради, її виконавчих органів, комунальних підприємств, установ та організацій...

15. Порядок отримання, реєстрації та розгляду повідомлень про порушення Кодексу етичної поведінки посадових осіб та працівників виконавчих органів Львівської міської ради, її установ, організацій та комунальних підприємств, затверджений Рішенням виконкому міської ради № 92 від 07.02.2020 р. URL : https://www8.city-adm.lviv.ua/pool/info/doclmr_1.nsf/abd51db1d13348ff422566e6004002dd/c464186c0af2feffc2258507004ab795?OpenDocument (дата звернення: 12.08.2020).

16. 2018 Ethics in Local Government: ICMA Survey Research. URL : <https://icma.org/documents/ethics-survey> (date of using: 20.08.2020).

17. Local Government Ethical Standards... P. 18, 19.

Статтю подано: 08.09.2020

Статтю схвалено: 12.10.2020

Kokhalyk Khrystyna Myronivna

PhD in Public Administration, Senior lecturer of the Department of Ukrainian and Foreign Languages, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration

under the President of Ukraine

ORCID: 0000-0002-3849-7054

e-mail: tina.kokhalyk@gmail.com

ETHICAL CODES OF CITY COUNCILS AS IMPORTANT MEANS REGULATING OFFICIAL CONDUCT OF DEPUTIES AND OFFICIALS

Problem setting. Local government officials should adhere to ethical principles, norms, and rules of official behavior, influencing the creation of a positive image of service in local government bodies. Nowadays, city councils of certain cities concretized ethical norms and rules of behavior of deputies and officials in their ethical codes. Given that such codes aim to influence the increase of citizen trust in a local government body, to ensure the conscientious performance of official duties by deputies and officials, and to regulate the unethical situations, all city councils should develop and implement ethical codes.

Recent research and publications analysis. Recent research analysis showed that among domestic scientists who studied ethics of civil servants are O. Antonova, L. Bobko, B. Senyshyn, T. Spodaryk, O. Stanasiuk, T. Vasylevska, O. Drozd, N. Sorokina, Ye. Romanenko. The professional ethics of civil servants was in the focus of the attention of many researchers, such as A. Voitenko, M. Novikova, M. Rudakevych, N. Puhachova, O. Ustymenko, V. Yakobchuk.

V. Malimon and N. Shevchenko stressed the need for adoption of a general code of ethics of civil servants. H. Dzumaheldiieva, I. Serhiienko, L. Serhiienko addressed the issue of forming ethical codes in the system of public administration; however, the issue of creating ethical codes in local government bodies remained beyond the attention of scientists.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. Given the lack of research on ethical codes at the local level, this article aims to analyze the structure and content of the codes of ethics of deputies and ethical conduct of officials adopted by city councils.

Paper main body. Today city councils of Berdychiv, Vinnytsia, Dnipro, Kyiv, Kolomyia, Ternopil adopted codes of ethics for deputies. Analyzing them, we can see that their structure is similar. At the beginning of codes, there are general provisions and the main principles that should be followed by deputies at work. The central part contains provisions on the rules of deputy ethics in the city council, at sessions and standing commissions, in the relations with voters. Besides, most codes prescribe rules of conduct for deputies in the relations with political parties, the media, bodies representing other branches of government, inter-fractional relations, meetings with foreign citizens, and stays in other countries, rules of conduct on the Internet. The codes define norms of unacceptable behavior to prevent unethical behavior of deputies. When performing duties, deputies must prevent corruption and conflicts of interest, not abuse resources, receive gifts or benefits. Except for the code of Dnipro city council, the final part of others contains the provisions on the control of their observance by deputies. Although it deals with the reports of violations, the codes do not specify the procedure of consideration, deadlines, and publication of results.

The positive side of the ethical codes of deputies of Berdychiv and Vinnytsia city councils is that they define the main concepts used in them, contributing to the correctness of their understanding.

Lviv city council was among the leaders in developing codes of ethical conduct for officials. If we compare its content with Kolomyia and Berdychiv ones, we may note that it is much clear and specific. In particular, it details the moral and ethical principles, standards of behavior of both employees and managers in the performance of their duties, as well as the annex to the code specifies a list of categories of unacceptable behavior according to the nature of violations (abuse of power and resources, interpersonal and professional violations).

The approach of city councils to the development of codes of ethics in Ukraine is becoming more balanced. Thus, international and domestic experts were involved in the creation of the draft code of ethical conduct for officials and employees of Lviv City Council, and the officials of the city council, the public, business, and representatives of non-governmental organizations took part in its discussion. Among the innovations of the code was the right of employees to appropriate working conditions, free from harassment, intimidation, threats, blackmail, physical, psychological, financial, bureaucratic, administrative pressure. Besides, the council developed and implemented a notification system for reporting unacceptable behavior.

Conclusions of the research and prospects for further studies. City council codes of ethics play the role of important ethical regulators of the professional conduct of deputies, officials, and employees. They define moral and ethical principles, values, standards, and rules, compliance with which is evidence of a high level of culture and professionalism.

Although the unacceptable behavior constitutes an integral part of codes of ethics, the procedure for responding to reports of breaches of conduct is usually unprescribed. A successful example of improving the codes of ethical conduct of officials is the Procedure for receiving, registering, and reviewing reports of its violations, approved by Lviv city council.

Today, it is not only important to respond timely to violations of rules of ethical conduct by deputies and officials, but also to prevent its unethical manifestations, in particular by organizing regular trainings on ethical issues aimed at forming expected standards of conduct.

Key words: code of ethics; code of conduct; city council; rules of deputy conduct; ethical conduct of officials; violations of code norms.

References

1. Zahalni pravyla etychnoi povedinky derzhavnykh sluzhbovtsiv ta posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia. № 158. (2016) [in Ukrainian].
2. Demmke, Ch., Moilanen, T. (2011). Effectiveness of Good Governance and Ethics in Central Administration: Evaluating Reform Outcomes in the Context of the Financial Crisis In *Lang P. GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften*. [B. m. : b. v.]. pp. 89, 90.
3. *Ukraina: posibnyk z pytan prozorosti ta hromadskoi uchasti*. (2017). [B. m. : b. v.]. pp. 34 [in Ukrainian].
4. *Local Government Ethical Standards: A Review by the Committee on Standards in Public Life*. (2019). pp. 32. URL : <https://www.gov.uk/government/collections/local-government-ethical-standards>.
5. *Kodeks etyky ta dobrochesnoi povedinky deputativ Berdychivskoi miskoi rady*. (2019). URL : <https://berdychiv.com.ua/самоврядування/кодекс-етики-депутатів/> [in Ukrainian].

6. Kodeks etyky deputativ Vinnytskoi miskoi rady. № 659. (2017). URL : <https://www.vmr.gov.ua/Lists/CityCouncil/ShowContent.aspx?ID=84> [in Ukrainian].
7. Kodeks etyky deputativ Dniprovskoi miskoi rady. № 58/43. (2019). URL : <https://dniprorada.gov.ua/uk/page/kodeks-etiki-deputativ> [in Ukrainian].
8. Kodeks etyky deputata Kyivskoi miskoi rady. № 11/876. (2015). URL : [https://kmr.ligazakon.net/document/mr150052\\$2015_01_22](https://kmr.ligazakon.net/document/mr150052$2015_01_22) [in Ukrainian].
9. Kodeks etyky deputativ Kolomyiskoi miskoi rady. №3781-47/2019. (2019). URL : <http://nbkolrada.gov.ua/dt/155626> [in Ukrainian].
10. Kodeks etyky deputativ Ternopilskoi miskoi rady. № 7/31/26. (2018). URL : <https://ternopilcity.gov.ua/sesiya/rishennya-sesii/25546.html> [in Ukrainian].
11. Kodeks etychnoi povedinky posadovykh osib ta pratsivnykiv Lvivskoi miskoi rady, yii vykonavchykh orhaniv, komunalnykh pidprijemstv, ustanov ta orhanizatsii. № 879. (2019). URL : [https://www8.cityadm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/\(SearchForWeb\)/23DB12A31947EF14C225847B00400689?OpenDocument](https://www8.cityadm.lviv.ua/Pool/Info/doclmr_1.NSF/(SearchForWeb)/23DB12A31947EF14C225847B00400689?OpenDocument) [in Ukrainian].
12. Kodeks etychnoi povedinky posadovykh osib Kolomyiskoi miskoi rady, kerivnykiv komunalnykh pidprijemstv, ustanov, orhanizatsii, shcho nalezhat do komunalnoi vlasnosti terytorialnoi hromady. № 61. (2020). URL : <http://nbkolrada.gov.ua/dt/222051> [in Ukrainian].
13. Kodeks etychnoi povedinky posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia vykonavchoho komitetu Berdychivskoi miskoi rady. (2019). URL : <https://berdychiv.com.ua/samovriaduvannya/kodeks-etichnoi-povedinky> [in Ukrainian].
14. Kodeks etychnoi povedinky posadovykh osib ta pratsivnykiv Lvivskoi miskoi rady, yii vykonavchykh orhaniv, komunalnykh pidprijemstv, ustanov ta orhanizatsii...
15. Poriadok otrymannia, reiestratsii ta rozhliadu povidomlen pro porushennia Kodeksu etychnoi povedinky posadovykh osib ta pratsivnykiv vykonavchykh orhaniv Lvivskoi miskoi rady, yii ustanov, orhanizatsii ta komunalnykh pidprijemstv. № 92. (2020). URL : https://www8.city-adm.lviv.ua/pool/info/doclmr_1.nsf/abd51db1d13348ff422566e6004002dd/c464186c0af2feffc2258507004ab795?OpenDocument [in Ukrainian].
16. *2018 Ethics in Local Government: ICMA Survey Research*. URL : <https://icma.org/documents/ethics-survey>.
17. *Local Government Ethical Standards...*

Paper submitted: 08.09.2020

Paper accepted: 12.10.2020

Цитування: Кохалик Х. М. Етичні кодекси міських рад як важливі засоби регулювання службової поведінки депутатів та посадовців // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 4(65) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 53—63. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.226421>).

Citation: Kokhalyk, Kh. M. (2020). Etychni kodeksy miskykh rad yak vazhlyvi zasoby rehuliuвання sluzhbovoi povedinky deputativ ta posadovtsiv. *Efficiency of Public Administration*, Issue 4(65), pp. 53-63. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.65.2020.226421>).